

Campusprosjektet

Høringsvar om Arealkonsepter

Institutt for kunst- og medievitenskap inngår som ett av de sentrale instituttene i det planlagte KAM-senteret. Dette danner utgangspunktet for vår tilbakemelding på den foreliggende høringen om Arealkonsept.

Vi vil konsentrere kommentarene våre om følgende punkter:

- * KAM-senterets plassering og funksjon i ny campus
- * Behovet for å tenke inn KAM-senteret i rapporten og i campusprosjektet allerede nå
- * Opprydning i misforståelser omkring mulighetene for sambruk og flerbruk
- * Kommentarer til delkonsept arbeidsplass

I NTNUs offisielle pressemelding om regjeringsvedtaket om campusutbyggingen fra januar 2018 er planene om KAM omtalt på følgende måte:

«Med en arealramme på 92 000 kvadratmeter og ombygging på 45 000 kvadratmeter ligger det til rette for et senter for kunst- arkitektur og musikk (KAM). Det er ikke satt av konkrete arealer innenfor totalrammen, men et knutepunkt for disse miljøene er høyt prioritert av NTNU.»¹

Som det fremgår av sitatet er KAM-senteret uløselig knyttet til verdien «Nettverk av knutepunkt» i Kvalitetsprogrammet og Delkonsept knutepunkt i Arealkonseptrapporten. Dette fordi KAM-fagene – og da særlig film, teater, kunst og musikk – har funksjoner som åpenbart kan bidra til å realisere funksjonen til ett av hovedknutepunktene på campus.

¹ <https://www.ntnu.no/aktuelt/pressemeldinger/2018/samling-av-campus>

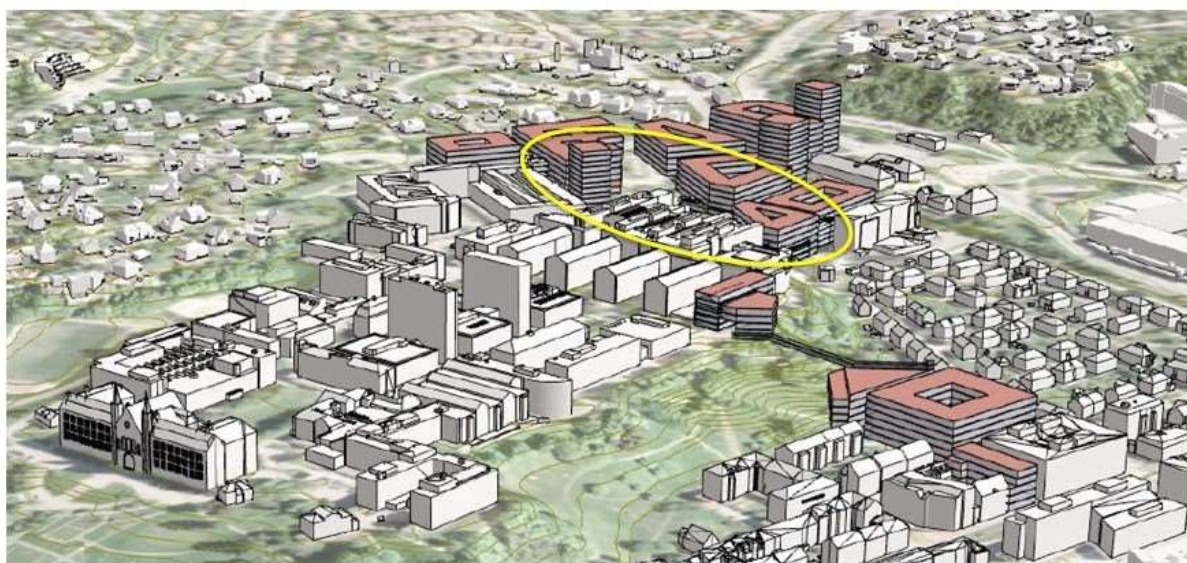
Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Instituttleder
7491 Trondheim	E-post: IKM-studier@hf.ntnu.no	Bygg 8, nivå 3 7049 Trondheim	+ 47 73 59 18 20	Jon Raundalen
	http://www.hf.ntnu.no/ikm		Telefaks + 47 73 59 18 30	Tlf: + 47

KAM i knutepunktet

Den opprinnelige planen for KAM-senteret har i nærmere et tiår vært et utadvendt senter lokalisert i Høyskolebakken, integrert med Studentersamfunnets lokaler og aktiviteter, plassert så nær byen som det går an å komme på sørenden av Elgeseter bro. Dette så vi lenge på som det naturlige hovedknutepunktet på campus, med funksjon som et grensesnitt mellom NTNU og samfunnet/byen.

Denne planen har imidlertid fått mange skudd for baugen, knyttet til grunnforhold på fengselstomta, verneinteresser i Grensen, verneverdig siktlinje mellom Hovedbygningen og Nidarosdomen, usikkerhet om Eddatomta skal reserveres for St Olavs ekspansjon og sist men ikke minst lokalpolitikernes vedtak om å ikke bygge noe i park. Fokuset har derfor i den senere tid vendt seg mot byggefeltet i sørenden av campus. Der mister vi måloppnåelse hva angår nærhet til byen og dens kulturliv, men øker muligheten til å få samlet alle KAM-fagene i ett stort senter, noe som på det nåværende tidspunkt ser vanskelig ut i Høyskolebakken.

Ettersom Gløshaugplataet ser ut til å bli hovedknutepunkt og «hjertet i campus» heller KAM-planene nå retning av en plassering i utkanten av Gløshaugplataet, med en side med utadvendte funksjoner vendt inn mot campusens hjerte. For eksempel i området avmerket i illustrasjonen under.



Plasseringen av KAM-senteret hvor byggets ene side utgjør et grensesnitt mot et knutepunkt, med kafeer og liknende tilbud som passer sammen med filmvisninger, konserter, teaterforestillinger o.l. vil KAM levere godt på verdiene samlende, knutepunkt og urban. I vår utadvendte del mot knutepunktet vil det på dagtid foregå undervisning, og på ettermiddag/kveld fremvisning av både NTNU-produksjoner og kulturuttrykk fra eksterne som leier seg inn i lokalene når de ikke er i bruk til instituttens egen faglige aktivitet. Det vil si at dette knutepunktet vil bidra til at studentene blir lenger på campus, som også er en verdi som er etterlyst i rapporten.

KAM må synes bedre i rapporten og campusarbeidet

Ettersom KAM-planen er nevnt i regjeringsvedtaket og blir fremhevet i NTNUs pressemelding om det samme, oppleves det både merkelig og bekymringsfullt at KAM kun er nevnt én gang i den siste Arealkonsept-rapporten.

I førsteutkastet fant vi mange formuleringer som talte til KAM-senterets fordel: Synlighet, transparens, befolkningens forståelse av hva NTNU driver med, aktiviteter som holder studentene lenge på campus, steder i knutepunktene som er «verdt et besøk i seg selv» (feks. filmklubb, konsertsted), lokaler som kan brukes både dag og kveld til ulike aktiviteter, etc. Med andre ord hadde rapporten mange formuleringer, spredt over alle kapitlene, som imøtekom verdier som var i tråd med de utadvendte kvalitetene ved KAM. Disse er det dessverre langt færre av i høringsversjonen av rapporten. Det er også konkrete formuleringer, særlig fra kapittelet om Arrangementsareal, som har endret seg på en måte som volder stor bekymring ved vårt institutt. Mer om det lenger nede.

KAM utgjør så mye som en drøy tredjedel av alle de nye kvadratmeterne som skal bygges ut. KAM kan dessuten ses på som en konsentrert pilot for hele campusprosjektet. KAM betyr en tverrfaglig samling av fag som er unik i verden og som samtidig betyr en effektivisering gjennom samarbeid og sambruk av lokaler og spesialfunksjoner.

Det finnes eksempler på at design, kunst, teknologi og arkitektur er samlet (feks. Aalto Universitetet), og mange amerikanske universiteter har egne «performing arts buildings» hvor film, teater, musikk og dans er samlet. Men den banebrytende tette integrasjonen av samtlige av de overnevnte fagmiljøene finnes ingen andre steder. Dette på tross av at miljøene har åpenbare uutnyttede kontaktflater. Ett eksempel i denne sammenheng kan være at én enkelt filmproduksjon inneholder bidrag fra samtlige av disse miljøene, fra filmmusikk til skuespill, fra kulissebygging til design av kostymer og rekvisitter. Studenter på tvers av studieprogrammene våre vil med andre ord kunne inngå i tverrfaglig samarbeid fra dag én. På den teoretiske siden er mulighetene for samarbeid og synergieffekter også store og åpenbare. Et eksempel er kunsthistoriefaget, som kommer inn i KAM som en del av porteføljen til Institutt for kunst- og medievitenskap. Dette faget forvalter stor historisk og teoretisk kunnskap om alle kunstartene, inkludert design og arkitektur. Kunsthistorie vil ha mye å bidra med av kunnskap inn mot de utøvende kunstmiljøene (KiT og Inst. for musikk) og vil i sin tur ha stort utbytte av å være samlokalisert med kunstnere, arkitekter og designere i KAM-senteret. Generelt for fagene ved Institutt for kunst- og medievitenskap er også ønsket om fysisk nærhet til HF-fakultetet og beslektede fagmiljø innenfor HUM-SAM. Dette vil vi også oppnå ved å være plassert i randsonen av Gløshaugplataet, dersom det stemmer at plataet både vil bli HUM-SAM-fagenes nye hjem og vil utgjøre hovedknutepunktet på campus.

Misforståelser om mulighetene for sambruk og flerbruk

Fagmiljøene i KAM har strukket seg meget langt hva angår å tenke sambruk av spesialrom for å demonstrere effektiviseringseffekten av å flytte sammen i et felles senter. Det kommer imidlertid til å kreve stor fagkunnskap og avansert planlegging for å få dette til å fungere på en måte som ikke

saboterer fundamentet for undervisningen vår. Noe som for all del må unngås er urealistiske forestillinger om flerbruk. Dette er en kjent fallgrube som kan kalles «kulturhussyndromet». Man bygger ett kostbart kulturhus som skal romme alle kunststartene, men som er bygget på så mange kompromisser at det ikke er funksjonelt for noen av kunststartene. Formuleringen på s. 58 i den foreliggende rapporten lover ikke godt i så måte. Der står det nå:

«Arrangementer som konferanser, konserter, filmvisninger, utstillinger, med mer kan legges i multifunksjonelle areal som kantiner, atrier og forelesningssaler. Det vil også være behov for noen areal spesielt til dette.» (s. 58)

Dette er en helt uakseptabel måte å omtale behovene for denne delen av vår faglige aktivitet. At våre studenter filmvisninger, konserter, eksamensforestillinger o.l. skulle avvikles i kantine-lokaler er fullstendig uaktuelt. Dette er en grov nedvurdering og total misforståelse av hva kunstfagene har behov for på campus. Det står også i sitatet at «det vil også være behov for noen areal spesielt til dette» (min understreking). Dette er imidlertid altfor svakt uttrykt. Behovene for spesialrom til for eksempel musikk, teater og film er til sammen på mange tusen kvadrat og det finnes det detaljerte utredninger av. Disse utregningene er overlevert Campusprosjektet i forbindelse med argumentasjonen for å ta KAM-senteret inn igjen i campusprosjektet høsten 2017. Disse behovene er nøye beregnet ut fra hva vi har i dag, med fratrukk for mulig effektivisering gjennom planlagt sambruk innenfor KAM-fagene. På dette punktet i Arealkonsept-rapporten merker vi en klar svekkelse fra førsteutkastet som var på høring før sommeren, og det er meget skuffende. I det forrige utkastet stod det under Arrangementsarealer at:

«En del av arealene for arrangement er imidlertid nødvendig på en mer permanent basis slik som de som brukes i utdanning av kunstavdelingene (med kurs i drama, musikk, film, medieproduksjon). /.../ Kunstfakultetene skal ha tilstrekkelig plass for arrangement som en del av undervisningen, og praksis viser at disse arealene i dag ofte er overbooket. For ekstraordinære hendelser er løsningen ofte bedre bruk av eksisterende anlegg (dvs. auditorium, kantiner, store sirkulasjonsområder)» (s. 57 i Arealkonsept for Campus NTNU – UTKAST som ble distribuert før sommeren 2018, min understreking.)

Den aksepten og respekten for behovet for permanente spesialtilpassede rom (kinosal, teatersal/blackbox, filmstudio, lydstudioer, konsertsal, øvingsrom etc.) må inn igjen i Arealkonseptrapporten for at den skal kunne være akseptabel for oss. Slik det står i høringsutkastet nå er det helt uakseptabelt.

Vi har til dels kompliserte behov, men de er på ingen måte umulige å imøtekomme så lenge vi tas med på råd i god tid før det tegnes ut og bygges. Blant annet krever en del av spesialrommene våre dobbel takhøyde (filmstudio, blackbox, kirkemusikksal) samt isolasjon mot lyd og vibrasjoner i våre lydstudioer. På den annen side er det en del av spesialrommene våre som ikke trenger dagslys og derfor kan plasseres i deler av bygg som ellers er uegnet til arbeidsplass/kontorer (kinosal,

blackbox, lydstudio, o.l.). Noe av dette kunne sågar ligge under bakkenivå, hvis det kunne gjøre det lettere å realisere store nok arealer til permanente spesialrom.

Delkonsept arbeidsplass

Fra Institutt for kunst- og medievitenskap slutter vi oss til den utbredte oppfatningen at forskningsarbeidet vi driver med krever et kontor hvor konsentrasjonsarbeid kan foregå. Flertallet av våre medarbeidere driver store deler av tiden med undervisningsplanlegging og tradisjonell humanioraforskning som teoriutvikling og historieskriving, ofte avhengig av en type litteratur som ikke finnes digitalisert i dag og som trolig heller aldri kommer til å bli det i fremtiden. Det foregår også mye veiledning i kontorarealene til de vitenskapelig ansatte som ikke vil kunne fungere i et kontorlandskap.

Det hevdes også ofte at administrasjonen ikke har behov for cellekontor. Erfaringene fra vårt institutt sier det motsatte. Den utstrakte studieveiledningen som foregår avdekker ofte underliggende problemer hos studenten og får fort en privat karakter som ikke egner seg i plenum. Det samme gjelder kontorsjefens kontor hvor så godt som samtlige av samtaleene som foregår på hans kontor er av fortrolig karakter. Det sies at dette kan løses med stillerom som man kan booke etter behov. Ifølge studieveilederne våre er dette ikke en god løsning da de studentene som trenger mest hjelp i liten grad bestiller time for å snakke med studieveileder, men dropper mer uformelt innom når terskelen for dette holdes lav. Instituttet vårt ble tildelt NTNUs Tilgjengelighetspris i 2011, blant annet på bakgrunn av jobben våre studieveiledere gjør på denne fronten. «Åpent landskap» høres fint ut, men for studentene våre vil det definitivt bety mindre åpenhet, da disse landskapene må låses av fra studentene da dataskjermene i landskapet store deler av tiden vil inneholde fortrolig informasjon. Med andre ord vil tilgjengeligheten og åpenheten kraftig reduseres dersom administrasjonen blir satt i åpent landskap.

En annen utfordring med fleksible løsninger og «clean desk» som ikke adresseres i Arealkonseptrapporten er HMS. I dagens situasjon bruker vi store ressurser på spesialtilpassede stoler og hev/senk-pulter etc. for å holde nede sykefraværet. Dette er HMS-arbeid som er lovregulert og som vi er pålagt å etterkomme. Hva skjer med dette når medarbeiderne aldri vet hvilken pult eller stol de vil møte på sin arbeidsplass? Her kommer arealnormen fort i konflikt med Arbeidsmiljøloven.

Mvh

Jon Raundalen
Instituttleder
Institutt for kunst- og medievitenskap
NTNU

